

Innhold

KAPITTEL 1

ORGANISASJONSTEORI FOR OFFENTLIG SEKTOR	11
En organisasjonsteoretisk tilnærming til offentlig sektor	11
Forskjeller mellom offentlige og private organisasjoner	14
Kjennetegn ved offentlige organisasjoner	18
En organisasjonsteori for offentlig sektor	21
Det som perspektivene skal forklare	23
Strukturer, prosesser og oppgaver i offentlige organisasjoner	27
Begrenset rasjonalitet, statsvitenskap og organisasjonsteori	29
Bokas disposisjon	31

KAPITTEL 2

DET INSTRUMENTELLE PERSPEKTIVET	35
Organisasjoner som instrumenter	35
Konsekvenslogikk – formålsrasjonelle handlinger	37
Formell organisasjonsstruktur	39
Ansvar	44
Strukturelle trekk og faktiske handlinger	45
Koalisjoner og interessehevding	47
Omgivelser og valg av organisasjonsstruktur	50
Styring gjennom utforming og bruk av handlingsrom	51
Rasjonell kalkulasjon og politisk/sosial kontroll	52

KAPITTEL 3

KULTURPERSPEKTIVET	56
Organisasjonskultur	56
Organisasjonskultur som forklaringsfaktor	58
Logikken om det kulturelt passende	59
Etablering og endring av en organisasjonskultur	63
Betydningen av historiske røtter for kulturelle utviklingsveier	67
Organisasjonskultur og lederskap	69
Demografi og kultur	71
Kjennetegn ved politisk-administrative kulturer	72

Institusjon og omgivelser – kultur i et videre politisk system	74
Fordele og ulemper med en sterkt utviklet organisasjonskultur . .	76
Kontekstualisering, etikk og tillit	79

KAPITTEL 4

MYTEPERSPEKTIVET	82
Myter – sosialt skapte normer i institusjonelle omgivelser.	82
Myters innhold	85
Forholdet mellom ulike oppskrifter	87
Elastiske oppskrifter	88
Etablering og spredning av myter	89
Betingelser for spredning av organisasjonsoppskrifter	93
Når rasjonaliserte oppskrifter skal tas inn og tas i bruk	98
Rasjonaliserte oppskrifter i instrumentell og institusjonell fortolkning.	103
Myter og omdømmehåndtering i offentlige organisasjoner.	104

KAPITTEL 5

MÅL, VERDIER OG MOTIVASJON.	108
Mål, verdier og motivasjon i organisasjoner	108
Definering av mål.	109
Formulering og utvikling av mål	113
Kjennetegn ved mål i offentlige organisasjoner.	118
Verdier i offentlige organisasjoner.	121
Motivasjon i offentlige organisasjoner.	126
Effektene av mål, verdier og motivasjon i offentlige organisasjoner . .	126

KAPITTEL 6

LEDELSE OG STYRING	131
Styring og ledelse i organisasjoner.	131
Mer styring enn ledelse – et instrumentelt perspektiv.	133
Mer ledelse enn styring – et kulturelt perspektiv.	134
Symbolske aspekter ved ledelse og styring.	135
En kompleks relasjon mellom ledelse og styring.	136
Typer av politisk og administrativ ledelse	138
Ledelsesfunksjoner og lederroller	140
Ledertrekk og lederstiler.	142
Ledelse og nivå.	144
Ledelse og ansvar	145
Ledelse og publikum	148
Ledelse og kontekst	150
Ledelse og styring i offentlige organisasjoner	152
Samstyring.	155

KAPITTEL 7

REFORMER OG ENDRINGER	159
Reformer og endringer i organisasjoner	159
Organisering av reformarbeidet	162
Reformprogrammer og reformtiltak	167
Utviklingstrekk	167
Reformprogrammer i Norge	168
Mål- og resultatstyring	168
Strukturell fristilling	170
Post-NPM – et supplerende reforminitiativ	171
Forklaringer på form og innhold i reformprogrammer	173
Hvordan reformarbeid kan drives	174
Forløp og utfall av reform- og endringsprosesser	178
Perspektiver og sammenhenger	180

KAPITTEL 8

EFFEKTER, LÆRING OG IMPLIKASJONER	184
Organisasjonsutformingens betydning	184
Perspektiver og effekter	185
Effektbegrepet – tvetydig og mangesidig	187
Problemer med å måle effekter	192
Utfordringer ved resultatmåling og effektstudier	196
Politikkproblemet	197
Ansvarsproblemet	198
Resultatmålingsproblemet	200
Rapporteringsproblemet	202
Oppfølgingsproblemet	203
Effekter av New Public Management-reformer	205
Effekter av post-NPM-reformer og «New Public Governance» (NPG)	210
Det finnes ikke én beste løsning. Læring og effekter	214

KAPITTEL 9

FORSTÅELSE OG VIRKEMIDLER	219
Perspektiver, virkemidler og strategier	219
Komplekse og dynamiske handlingslogikker	220
Instrumentalitet og kultur	221
Instrumentalitet og myter	225
Kultur og myter	227
Transformasjon og translasjon	229
Mot en konstruktiv organisasjonsteori for offentlig sektor	231
Det normative grunnlaget for offentlige organisasjoner	233

Kontekstens betydning	235
Hvordan drive reformarbeid	239
Framtidsutsikter	240
OM FORFATTERNE	246